

SURSE DE FINANȚARE SPECIFICE PAROHIILOR, CA UNITĂȚI LOCALE, PROVENITE DIN ACTIVITĂȚI FĂRĂ SCOP LUCRATIV

Cricovean Mircea-Florin*

Abstract

Luând ca studiu de caz parohia, încercăm să clasificăm sursele de finanțare potrivit bugetului pentru încadrarea pe articole și alineate a veniturilor și cheltuielilor. Bineînțeles, sursele de finanțare de la celelalte entități eclesiastice nu sunt diferite, ci într-o strânsă legătură provenite de pe același palier pastoral-misionar. Aceste venituri constituie sursele interne de finanțare și sunt constituite din veniturile realizate din activitățile fără scop lucrativ.

Cuvinte cheie: Biserică, finanțare, cheltuieli, analiză, parohii.

Clasificare JEL: Z12, G02, G32.

I. Introducere

Veniturile unităților de cult se înregistrează într-un cont separat și vizează veniturile obținute de către parohie din contribuția benevolă a credincioșilor la serviciile religioase, veniturile realizate din vânzarea lumânărilor, distribuirea tipăriturilor bisericești și a obiectelor de cult. De asemenea, Biserica obține venituri din contribuția benevolă pe care credinciosul o oferă în cadrul serviciului divin public. Nu sunt de ignorat nici veniturile realizate din concesionarea și îngrijirea locurilor din cimitir sau contribuția anuală a credincioșilor, pe care le vom analiza în continuare.

Subvențiile de la bugetul de stat fac trimitere la contribuțiile în cotă fixă pentru retribuirea personalului clerical și neclerical. Aceste sume se transmit anual de către Secretariatul de Stat pentru Culte.

Sumele sunt necesare în scopul acoperirii retribuirii tarifare lunare parțiale pentru personalul din centrele eparhiale și din unitățile subordonate. Deasemenea, mai pot fi

---

*FEAA, UVT

acordate și alte subvenții de la bugetul de stat, pentru diverse acțiuni inițiate la nivelul centrelor eparhiale, potrivit reglementărilor legale în vigoare.

II. Clasificarea veniturilor

Potrivit bugetului, prima sursa de finanțare comună tuturor entităților eclesiastice se constituie din **rezervele sau disponibilitățile din anul precedent**. Este vorba despre numerarul care se află în casă la data de 31 decembrie al exercițiului financiar care se încheie și, în același timp, de suma aflată în contul parohiei, deschis la o anumită unitate bancară. Aici mai pot fi incluse și alte valori precum efectele poștale, bonuri de carburanți, tichete de transport, etc.

1. *Contribuția bănească anuală a credincioșilor*

Fiecare credincios al Bisericii Ortodoxe Române sau familie poate să contribuie la susținerea activității cultului cu o sumă care se stabilește de către Consiliul Parohial. Contribuțiile credincioșilor nu pot fi asemănată cu obligațiile fiscale pentru că, în Biserică, indiferent de darul oferit, de dania oferită, „trebuie să rămână o obligație consimțită din conștiință, iar nu de frică” (Floca, Joantă, 2006, p. 111).

2. *Contribuțiile bănești pentru diverse servicii religioase*

Oficierea serviciilor religioase în Biserică nu este supusă obligativității pecuniare din partea solicitantului creștin. Totuși, benevol, prin hotărârea Consiliului Parohial și aprobarea Adunării Parohiale a fiecărei entități eclesiastice, pot fi încasate în cuantumul fixat sume pentru serviciile religioase individuale cum ar fi: botezul, cununia, înmormântarea, maslul, sfințirile de casă ale credincioșilor, trasul clopotelor sau alte taxe stabilite de unitatea de cult prin organismele abilitate.

Hotărârea Sfântului Sinod nr. 314 din 28 februarie 2013 privind stabilirea unor contribuții bănești moderate pentru Sfintele Taine și ierurgii, ținând seama de posibilitățile financiare reduse ale credincioșilor din zone defavorizate și ale familiilor sărace, prevede că pentru toate Sfintele Taine și ierurgii, Consiliile parohiale și Centrele eparhiale au obligația să vegheze la stabilirea unor prețuri moderate, ținând seama de starea de sărăcie și de posibilitățile financiare reduse a numeroși credincioși. Sprijinirea de către unitățile de cult a familiilor fără niciun venit, cu venituri reduse (sub salariul minim pe economie), cu mulți copii, cu persoane bolnave care necesită medicamente și îngrijire permanentă, sprijinirea bătrânilor fără pensie sau cu o pensie modestă se face nu numai prin acordarea de ajutoare filantropice, ci și prin scutirea de la plata anumitor obligații față de parohie sau prin diminuarea acestor contribuții, în funcție de posibilitățile lor reale. (http://www.patriarhia.ro/_layouts/images/File/Hot%C4%83r%C3%A2rea%20nr_%20314%20din%2028_02_2013%20a%20Sf%C3%A2ntului%20Sinod%20privind%20stabilirea%20unei%20contribu%C5%A3ii%20b%C4, pdf, accesat aprilie 2014).

Hotărârea Sfântului Sinod nr. 4717 din 04 iulie 2013 are ca scop asigurarea gratuită a slujbelor religioase de înmormântare a veteranilor și invalizilor de război de către preoții din parohii, așa cum se asigură de către preoții militari în garnizoane (http://patriarhia.ro/images/pdf/HotarariSinodale/2013/Hotararea_nr_4717.pdf, accesat 7 iunie 2014).

Sumele încasate sunt evidențiate prin emiterea de chitanță pentru fiecare contribuabil.

3. Contribuția în locașurile de cult

În cadrul slujbelor divine publice, cum ar fi Sfânta Liturghie, parastasele colective, pomenirile de obște, credincioșii au posibilitatea de a participa cu sume de bani pe care le oferă Bisericii prin colecta săvârșită prin obiceiul statornicit al „umbării cu discul” sau la „cutia milei”. Sumele care vor fi colectate se vor evidenția printr-un proces verbal întocmit pentru fiecare încasare în parte. De asemenea, se va atașa chitanța corespunzătoare actului încheiat. Hotărârea nr. 8783 din 25 octombrie 2011 a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române referitoare la coresponsabilitatea slujitorilor și a organismelor parohiale și mănăstirești în privința respectării disciplinei financiar-contabile, este de strictă aplicabilitate în cadrul tuturor unităților de cult din cuprinsul Patriarhiei Române. (www.patriarhia.ro/ro/documente/hotararisfsinod, accesat octombrie2012).

4. Contribuția la distribuția lumânărilor

În cultul divin public sunt folosite lumânările ca formă de exprimare a pietății liturgice. O parte din prețul lumânării se constituie ca venit efectiv pentru parohie, urmând ca diferența din prețul rămas să se constituie ca acoperire a costului de producție și beneficiu pentru unitățile ierarhic superioare.

5. Contribuția la distribuția tipăriturilor

Prin tipărituri înțelegem totalitatea cărților religioase, revistelor de specialitate, pliante, albume, casete care sunt puse în vânzare către credincioși. Partea stabilită care va fi încasată din această activitate revine ca venit efectiv unității de cult.

6. Contribuția la distribuția obiectelor de cult

Obiectele de cult care pot fi transmise credincioșilor sunt icoanele, cruciulițele, medalioanele, tămâia sau alte produse liturgice. Din această activitate, va fi reținută de către unitatea de cult care vinde obiectele bisericești partea din suma stabilită care va fi concretizată în venit efectiv, diferit de totalul sumei constituite și din venitul tranzitoriu. Tot aici poate fi inclus și modul de distribuție a vinului liturgic. Hotărârea Sfântului Sinod nr. 10.831 din 29 octombrie 2013, prevede în acest sens, adoptarea de către eparhii a unor modalități unitare privind valorificarea vinului liturgic produs în eparhie sau preluat de la alte eparhii(http://patriarhia.ro/images/pdf/HotarariSinodale/2013/10_831_29_octombrie_2013.pdf, accesat azi 7 iunie 2014).

7. Contribuția pentru concesionarea și îngrijirea locurilor din cimitire

Potrivit art. 188, alin. 1, din *Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române*, cu amendamentele aprobate de Sfântul Sinod în ședința de lucru din 17 februarie 2011, prin hotărârea nr. 385/2011, „fiecare parohie și mănăstire au dreptul să dețină sau să înființeze cel puțin un cimitir pentru îngroparea credincioșilor decedați, care este proprietatea parohiei sau mănăstirii”.

Cimitirele parohiale sau mănăstirești sunt bunuri sacre și se administrează de către Consiliul Parohial al parohiei respective, de consiliul mănăstiresc, în cazul cimitirelor aparținătoare vreunei mănăstiri sau de protopopiat, dar sunt supuse controlului periodic al Centrului eparhial, stipulează art. 189, alin. 1 din Statut. Toate aceste categorii de cimitire „se organizează și funcționează în baza unui regulament aprobat

de Sfântul Sinod”, conform art. 190, alin. 3 din *Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române*.

Credincioșii contribuie cu sume în cuantumul fixat la concesionarea locurilor din cimitirul unității de cult respective, în temeiul actelor de concesiune existente, și, de asemenea, pot fi percepute taxe pentru îngrijirea locurilor din cimitire http://patriarhia.ro/images/pdf/HotarariSinodale/2013/Hotararea_nr_4717.pdf, accesat 7 iunie 2014.

III. Rezultatele obținute

Pe baza însumării veniturilor efective, pe cele 8 categorii cuprinse în execuția bugetelor de venituri și cheltuieli am realizat un tabel, pentru exemplificare, care cuprinde mărimea și structura veniturilor efective a 40 de parohii considerate,

Menționăm că datele au fost oferite de unitatea ierarhică superioară.

Tabel 1
Mărimea și structura veniturilor efective ale celor 40 de parohii din
Protopopiatul de Vest din România, în perioada 2007-2012.

-lei și %-

Specificație	Anii perioadei de analiză						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
Veniturilor efective din care:	814.414	979.544	1.037.938	1.323.749	1.586.046	1.868.794	
Rezerve (disponibil din anul precedent)	S. abs.	240.369	219.114	302.119	212.879	114.912	151.634
	pondere	29,51	22,37	29,11	16,08	7,25	8,11
Venituri din redevențe, locații de gestiune și chirii	S. abs.	2.936	18.263	57.772	67.420	134.978	238.021
	pondere	0,36	1,87	5,57	5,09	8,51	12,74
Venituri din activități de cult din care:	S. Abs.	287.197	568.870	406.467	465.108	829.571	828.137
	pondere	35,27	58,07	39,16	35,14	52,30	44,31
Contribuția anuală a credincioșilor	S. abs.	141.221	212.545	224.875	216.562	389.949	352.600
	pondere	17,34	21,70	21,67	16,36	24,59	18,87
Contribuții pentru diverse servicii religioase	S. abs.	32.839	237.747	31.656	64.753	89.124	88.477
	pondere	4,03	24,27	3,05	4,89	5,62	4,73
Contribuții în lăcașuri de cult	S. abs.	96.816	100.581	131.573	142.684	294.910	329.361
	pondere	11,89	10,27	12,68	10,78	18,50	17,62
Contribuție la distribuția lumânărilor	S. abs.	16.321	17.797	17.963	40.409	53.038	56.704
	pondere	2,01	1,81	1,73	3,06	3,34	3,03
Contribuție la distribuția tipăriturilor	S. abs.	-	-	-	-	940	400
	pondere	-	-	-	-	0,06	0,02
Contribuție la distribuția obiectelor de cult	S. abs.	-	-	-	-	-	75
	pondere	-	-	-	-	-	0,01
Contribuție pentru concesiunea și îngrijirea	S. abs.	-	200	400	700	1.610	520
	pondere	-	0,02	0,03	0,05	0,10	0,03

Specificație	Anii perioadei de analiză						
		2007	2008	2009	2010	2011	2012
Locurilor din cimitir							
Venituri din sponsorizări	S. abs.	140.010	58.380	121.458	150.147	127.148	181.733
	pondere	4,91	5,96	11,70	11,34	8,02	9,73
Venituri din ajutoare primite	S. abs.	-	-	-	-	538	206
	pondere	-	-	-	-	0,03	0,01
Subvenții de la bugetul de stat	S. abs.	100.00	29.900	80.460	95.660	93.524	89.756
	pondere	12,28	3,05	7,75	7,23	5,90	4,80
Alte venituri din activități fără scop lucrativ, din care:	S. abs.	143.625	84.876	69.349	327.322	282.440	377.335
	pondere	17,64	8,66	6,68	24,73	17,81	20,19
Venituri din valorificarea unor bunuri	S. abs.	840	1.080	288	262	2.512	616
	pondere	0,11	0,11	0,03	0,02	0,16	0,03
Venituri din închirierea scaunelor	S. abs.	20.955	13.400	21.550	40.400	49.731	77.598
	pondere	2,57	1,37	2,08	3,05	3,14	4,15
Ajutoare de la credincioși	S. abs.	120.367	68.971	45.658	284.567	203.181	277.247
	pondere	14,78	7,04	4,40	21,50	12,81	14,84
Alte venituri	S. abs.	1.463	1.425	1.852	2.093	27.016	21.874
	pondere	0,18	0,14	0,17	0,16	1,70	1,17
Venituri financiare din dobânzi bancare	S. abs.	277	141	314	5.213	2.935	1.972
	pondere	0,03	0,02	0,03	0,39	0,18	0,11

Veniturile efective totale cuprind 7 categorii de venituri realizabile în fiecare an. Enumerându-le, vom observa că acestea sunt constituite din veniturile din redevențe, locații de gestiune și chirii, venituri din activitățile de cult, venituri din sponsorizări, venituri din ajutoare primite, subvențiile de la bugetul de stat și veniturile financiare din dobânzile bancare precum și alte venituri.

De asemenea, menționăm disponibilul bănesc preluat din anul precedent - ca rezervă a fiecărui an de gestiune.

IV. Concluzii

Imaginea de ansamblu care se formează în urma studierii datelor cu privire la finanțarea parohiilor este aceea că specificul entităților patrimoniale cultice este autofinanțarea.

Nu sunt de neglijat nici fondurile bănești pe care entitatea patrimonială bisericească le poate primi din partea bugetului de stat și a bugetului local unde își are domiciliul fiscal subiectul în cauză.

Cultul religios poate primi în proprietate sau folosință de la autoritățile publice centrale sau locale bunuri imobile sau bunuri mobile, cu respectarea destinației și sub controlul statului pentru utilizarea lor.

În ceea ce privește sumele de bani alocate, care sunt distribuite unităților de cult, menționăm că acestea sunt destinate în scopuri precise, fixate prin decizii ale puterii legislative sau executive.

Această lucrare/articol a beneficiat de suport financiar prin proiectul „Rute de excelență academică în cercetarea doctorală și post-doctorală – READ”, Contract nr. POSDRU/159/1.5/S/137926, proiect cofinanțat din Fondul Social European

Bibliografie

Floca, Ioan N., (2006), Joantă, Sorin, Drept bisericesc, vol. I, Sibiu.

http://www.patriarhia.ro/_layouts/images/File/Hot%C4%83r%C3%A2rea%20nr_%20314%20din%2028_02_2013%20a%20Sf%C3%A2ntului%20Sinod%20privind%20stabilirea%20unei%20contribu%C5%A3ii%20b%C4, pdf, accesat aprilie 2014.

http://patriarhia.ro/images/pdf/HotarariSinodale/2013/Hotararea_nr_4717.pdf, accesat 7 iunie 2014.

www.patriarhia.ro/ro/documente/hotararisfsinod, accesat octombrie 2012.

http://patriarhia.ro/images/pdf/HotarariSinodale/2013/10_831_29_octombrie_2013.pdf, accesat azi 7 iunie 2014.